26-мĕш çул тухать. Хакĕ 20 пус.

1943
ОКТЯБРЬ
20
ЮНКУН
209(6446) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ

КĔРХИ ÇĔРТМЕНЕ ХĂВĂРТРАХ ТĂВАР

Вăхăтра, лайăх туса хăварнă кĕрхи çĕртме çуртырăнсен тухăçлăхне ÿстерет. Кĕрхи çĕртме тунă çĕрĕн нÿрлĕхне ытларах сыхласа хăварма, çумкурăкĕсене пĕтерме май парать. Çакăнпа пĕрлех çуркуннехи уйхир ĕçĕсем те çăмăлланаççĕ, эпир çуракине чи лайăх сроксенче, хăвăрт туса ирттерме пултаратпăр.

Шăхасан районĕнчи «Заря» колхоз кăçал çурхи тулă кашни гектартан вăтам шутпа 21—23-шер центнер пуçтарса илнĕ, урпа гектартан 23 центнер тухнă. «Заря» колхоз иртнĕ çул кĕрхи çĕртмене тарăн та лайăх сухаласа хăварнă. Çуракине чи лайăх срокра, хăвăрт туса пĕтернĕ. Вăрнар районĕнчи колхозсен те çурхи тырăсем тухăçлă пулнă. Агротехникăн ытти мероприятийĕсене аван пурнăçласа пынипе пĕрлех, Вăрнар районĕнчи колхозсем кĕрхи çĕртмене çулсеренех тĕплĕн туса хăвараççĕ. Кăçал та акă ку районри колхозсем кĕрхи çĕртме тăвас тĕлĕшпе малта пыраççĕ, кĕрхи çĕртме тумалли çулталăкри плана район октябрĕн 15-мĕшĕ тĕлне 71,6 процент тултарнă.

Кĕрхи çĕртме усăлли, пуринчен те паллă. Анчах çапах та пирĕн хăшпĕр районсенчи партипе совет организацийĕсен руководителĕсем кĕрхи çĕртме тăвас ĕç çине çителĕклĕ çаврăнса пăхмаççĕ-ха. Кĕрхи çĕртме тăвас ĕç республикăра юлса пырать. Ку тĕлĕшпе Тăвай, Кувакино, Пăрачкав, Çĕмĕрле, Первомайски районсенчи колхозсем уйрăмах кая юлнă. Ялхуçалăхĕн ытти ĕçĕсенче ĕлкĕрсе пыракан Ишлей районĕ те кĕрхи çĕртмене 34,4 процент чухлĕ çес тунă.

Вăхăт иртсе пырать. Кĕрхи çĕртме ĕçне малалла та çаплах тăсса пырсан, çĕртме тумалли плана республика тултараймасть. Çакă вара çитес çул çурхи тырăсен тухăçлăхне чакарма пултарать. Кун пек сÿрĕклĕхе тÿсме çук. Кĕрхи çĕртме тăвас ĕçĕн хăвăртлăхне татăклăн ÿстерес пулать. Çакă вăл партипе советăн вырăнти организацийĕсен боевой задачи пулса тăрать.

Кашни колхозра кĕрхи çĕртме сухи мĕнле пынине халех пăхса тухмалла, çитменлĕхсене сирмелле, кĕрхи çĕртме тумалли 5-кунлăх графика пурнăçа кĕртсе пымалла. Çанталăк мĕнле тăнине пăхмасăр, кĕрхи çĕртмене çитес вунă кун кушшинче туса пĕтермелле.

Тракторсем кĕрхи çĕртмере пысăк вырăн йышăнмалла. Ытти ĕçсенчен пушаннă тракторсене пурне те кĕрхи çĕртмене куçармалла. Анчах çакă вăл кĕрхи çĕртмене тракторсен вăйĕпе çеç тумаллине пĕлтермест.. Авăн çапнă çĕртен, государствăна тырă парас ĕçрен тата ытти кĕтме пултарман ĕçрен пушаннă лашасене йăлтах кĕрхи çĕртме тунă çĕре кÿлес пулать. Çĕртме тума чи лайăх сухаçăсене хушса, вĕсен ĕçне тĕрĕс организацилемелле. Кашни сухаçăна норма парас пулать, вăл нормăна кашни кун пурнăçа кĕртсе ĕçлемелле. Сухаçăсене вĕри апат пĕçерсе çитерес ĕçе йĕркелемелле, вĕсем валли столовăйсем уçмалла. Ĕç участокĕсем уйăрса парса, сухаçăсем хушшинче социализмлă ăмăртăва аталăн сармалла.

Кĕрхи çĕртмере ĕç тухăçлăхĕ ÿссе пытăр тесен, сухаçăсем тĕлĕшпе ĕççи хушса тÿлемелли йĕркене çирĕп пурнăçлас пулать. Кĕрхи çĕртме тăвакан колхозниксене, тырă вырнă тата ытти ĕçсене тунă чухнехи пекех, нормăран ирттерсе сухаланă кашни гектаршăн хушса тÿлемелле. Заксн кăтартнă чухлĕ аванс памалла.

Кĕрхи çĕртме ĕçĕн хăвăртлăхĕпе пĕрлех пахалăхĕшĕн те тăрăшмалла. Кĕрхи çĕртмене 18 сантиметр тарăнăш сухаламалла. Çакна пăсни, ăшăх сухалани тата шăйрăксем хăварни пачах пулмалла мар.

1943 ялхуçалăх çулĕ вĕçленсе пырать. Фронтовой уйăхлăхра республикăри колхозниксемпе колхозницăсем ывăнма пĕлмесĕр ĕçлеççĕ. Октябрьти социализмлă аслă революци 26 çул тултарас уяв умĕнхи социализмлă ăмăрту колхозсенче çĕнĕ вăй-хăватпа сарăлчĕ. Аслă уява Чăваш республикинчи колхозсем ялхуçалăхĕнчи пур ĕçсене те ăнăçлăн вĕçлесе, государство умĕнчи обязательствăсене пурне те парса татнипе кĕтсе илме тăрăшаççĕ. Кĕрхи çĕртме планне те ăнăçлăн тултарар, — 1944 çулхи тырпулăн никĕсне çирĕп хывса хăварар!

Совет Информаци Бюровĕнчен

ОКТЯБРĔН 18-МĔШĔНЧИ ОПЕРАТИВНĂЙ СВОДКА

Пирĕн çарсем МЕЛИТОПОЛЬ хулинче çаплах урамсенче вăйлăн çапăçнă, тăшмана çынсем тĕлĕшпе те, техника енĕпе те пысăк çухатусем кÿнĕ.

КРЕМЕНЧУГ хулинчен кăнтăр-хĕвелтухăçнерехре пирĕн çарсем çаплах наступлени туса пынă, 5 километртан пуçласа 7 километр таран малалла куçнă, 23 ял тытса илнĕ. Вĕсен шутĕнче—ДЕРИЕВКА, ПЕТРОВКА, МАЛАЯ КУШКОВКА, ГРИГОРЬЕВКА, ЛУКОВКА, ВЛАДИМИРОВКА ятлă ялсене.

КИЕВРАН çурçĕртерехре пирĕн çарсем, тăшман пехотипе танкĕсен контратакисене сире-сире ярса, ДНЕПР шывĕн сылтăм енчи плацдарма аслăлатасшăн çапăçнă.

ГОМЕЛЬТЕН кăнтăртарахра пирĕн çарсем СОЖ шывĕн сылтăм енчи плацдарма аслăлатасшăн ăнăçлăн çапăçнă. СТАРЫЕ ДЯТЛОВИЧИ, НОВЫЕ ДЯТЛОВИЧИ, ШАРПИЛОВКА, ХОМИНКА, КАРПОВКА, АБАКУМЫ, МИХАЙЛОВСКАЯ, ВОЙТИН, КАМЕНЕВА РУДНЯ, ПОПОВКА ятлă ялсене тытса илнĕ.

РЕЧИЦЫ хулинчен кăнтăртарахра пирĕн çарсем ДНЕПР шывĕн сылтăм енчи плацдарма аслăлатасшăн ăнăçлăн çапăçнă.

Фронтăн ытти участокĕсенче вăйлă разведка тунă тата тăшмана хирĕç артиллерипе минометсенчен персе тăнă.

Октябрĕн 17-мĕшĕнче пирĕн çарсем мĕнпур фронтсенче нимĕçсен 171 танкне персе çĕмĕрнĕ е пĕтерсе тăкнă. Сывлăшри çапăçусенче тата çÿлелле перекен артиллери тăшманăн 45 самолетне персе ÿкернĕ.

* * *

Мелитополь хулинче çаплах урамсенче çапăçнă. Пĕр площадь районĕнче пуринчен те вăйлăрах çапăçусем пулса иртнĕ. Çав площадь патне пымалли вырăнсенче нимĕçсем дзотсем туса лартнă тата йĕри-таврари çуртсене вăйлăн çирĕплетнĕ. Пирĕн штурмлакан отрядсем çав площаде çавăрса илнĕ те, тылран тата флангсенчен пырса çапса, гитлеровецсене аркатса тăкнă. Площаде тытса илнĕ хыççăн совет боецĕсем, малалла куçса пырса, темиçе квартала тата вăрман питомникне тăшмантан тасатнă. Кун каçиччен 2.000 гитлеровеца çити вĕлерсе пĕтернĕ тата нимĕçсен 35 танкне пĕтерсе тăкнă. Мелитопольрен кăнтăр-хĕвеланăçнерехре, чугун çул районĕнче, нимĕçсем контратака тунă, анчах та вĕсене пысăк çухатусем кÿнĕ, вара вĕсем малтанхи вырăнах чакнă.

* * *

Кременчуг хулинчен кăнтăр-хĕвелтухăçнерехре, Днепр шывĕн сылтăм енче, пирĕн çарсем çаплах наступлени туса пынă. Ялсемпе усă курса тата пысăк вăйсем илсе пырса, тăшман наступлени туса пыракан совет чăçĕсене хирĕç темиçе хутчен те контратака тунă. Пирĕн çарсем, тăшмана сире-сире ярса тата ăна пĕтере-пĕтере пырса, ял хыççăн яла нимĕçсенчен тасатса пыраççĕ. Кун каçиччен çапăçусенче гитлеровецсене пĕр полкран кая мар пĕтерсе тăкнă, нимĕçсен 42 танкне персе çĕмĕрнĕ е çунтарса янă, вĕсен шутĕнче темиçе йывăр танк пур. 22 тупă тата ытти трофейăсем те тытса илнĕ. Пĕр гвардейски соединени боецĕсем темиçе ял тытса илнĕ, тăшманăн 800 салтакĕпе офицерне ытла пĕтерсе тăкнă. Çав соединенири артиллеристсем тăшманăн 12 хир тупăне тата хăй тĕллĕн çÿрекен 2 тупăне пĕтерсе тăкнă. Тепĕр участокра пирĕн çарсем пĕр яла çавăрса илме пуçланă та, гитлеровецсен васкасах каялла чакма тивнĕ. Нимĕçсем 10 тупă (тягачĕсемпе пĕрле) тата ытти хĕç-пăшал нумай пăрахса хăварнă.

* * *

Киевран çурçĕртерехре пирĕн çарсем Днепр шывĕн сылтăм енчи плацдарма аслăлатасшăн çапăçнă, хăйсен позицийĕсене чылай лайăхлатнă. Пĕр участокра тăшманăн танкĕсемпе мотопехотин ушкăнĕ пирĕн подразделенисен тылне тухнă. Пирĕн стрелковăй чăçсемпе артиллери, активлăн çапăçса, тăшманăн çав ушкăнне аркатса тăкнă. Нимĕçсен 39 танкне, 80 автомашинине персе çĕмĕрнĕ е пĕтерсе тăкнă, 1.000 салтакĕпе офицерне ытла вĕлерсе пĕтернĕ. Тăшманăн аркатса тăкнă ушкăнĕн юлашкийĕсене хăваласа пырса, пирĕн боецсем трофейăсем тытса илнĕ. Тыткăна илнисем пур. Тепĕр участокра совет танкисчĕсем нимĕçсен оборонине çавăрласа кĕрсе кайнă та, ăста маневр туса, пĕр пысăк яла тытса илнĕ. Çав ялта тăшманăн нумай тупине, 13 танкне тата обозне пĕтерсе тăкнă. Нимĕçсене çынсем тĕлĕшпе йывăр çухатусем кÿнĕ. Нимĕçсен пĕр полкĕн ялавне, 11 хир тупине, «Фердинанд» йышши хăй тĕллĕн çÿрекен 4 тупине тата пĕтĕмĕшпех юсавлă 3 танкне тытса илнĕ. Тыткăна илнисем пур.

* * *

Гомельтен кăнтăртарахра пирĕн çарсем Сож шывĕн сылтăм енчи плацдарма аслăлатасшăн ăнăçлăн çапăçнă. Пĕр районра совет чăçĕсем кун каçиччен нимĕçсен 20 контратакине яхăн сирсе янă. Пирĕн çарсене каялла хĕсме хăтланса, тăшман хăйĕн салтакĕсемпе офицерĕсене 1.500 çынна ытла çухатнă. Пирĕн боецсем нимĕçсен 16 танкне персе çĕмĕрнĕ, 3 танкне çунтарса янă, тĕрлĕ калибрлă 30 тупăпине пĕтерсе тăкнă. Тăшман контратакисене сирсе ярса, пирĕн çарсем малалла куçнă та темиçе яла йышăнса илнĕ. 12 тупă, 42 пулемет тата ытти трофейăсем те тытса илнĕ. 130 гитлеровеца ярхăн тыткăна илнĕ.

* * *

Житомир облаçĕнчи партизансен отрячĕн разведкисем шоссе çулĕпе нимĕç пехоти походри йĕркепе фронталла пыни çинчен пĕлсе тавçăрнă. Партизансем шоссе çулĕ çине минăсем лартнă, засада тунă. Нимĕçсен малта пыракан колонни минăсем çине пырса кĕрсе сирпĕнме пуçласан, совет патриочĕсем засадăран пулеметсемпе, автоматсемпе тата винтовкăсемпе пеме пуçланă. Нимĕçсен фашистла оккупанчĕсене 300 çынна çити вĕлернĕ е амантнă.

* * *

Запорожье хули районĕнче нумай нимĕçе тыткăна илнĕ. Нимĕçсен 123-мĕш пехотнăй дивизийĕнчи 416-мĕш полкри 12-мĕш ротăна тыткăна лекнĕ командирĕ лейтенант Рудольф Виндиш çапла каласа кăтарнă: «Пирĕн дивизи Ленинградран кăнтăртарахра тăратчĕ. Сентябрь уйăхĕнче ăна васкасах кăнтăр енне куçарчĕç. Дивизи чăçĕсем Запорожье хулине çитсен, вĕсене çуранах танксене чарма алтнă канав районне илсе кайрĕç, вĕсем унта хăватлă укреплениссенче вырнаçрĕç. Командовани вĕсене йышăнса тăракан позицисене тем пулсан та хăйсен аллинчех тытса тăма, юлашки салтак пĕтиччен çапăçма хушрĕ. Анчах та дивизи çав приказа пурнăçа кĕртме пултараймарĕ. Пирĕн контратакăсем пурне пăчлана-пăчлана ларчĕç. Эпир çав тери пысăк çухатусем тÿсрĕмĕр. Тата акă мĕншĕн тытăнса тăма пите йывăр пулчĕ: пирĕн салтаксем вырăссем çавăрса илессинчен питĕ хытă хăраççĕ. Кăшт çавăрса илме пăрсанах, приказ пуласса кĕтсе тăмасăрах, позицисене пăрахса хăвараççĕ. Вырăссем оборона линине татса кĕрсенех, пирĕн полкри подразделенисем нумайĕшĕсем тыткăна парăнчĕç».

* * *

Аяларах Сталино облаçĕнчи Дружковка хулинче нимĕçсен фашистла оккупанчĕсем тунă усал ĕçсем çинчен çырнă акта пичетлетпĕр: «Нимĕçсем пирĕн хулана йăлтах çĕмĕрсе пĕтерчĕç, вырăнти халăха çаратса тухрĕç, мирлĕ граждансене — хĕрарăмсене, ачасене тата ватă çынсене — нумайĕшне вĕлерсе пĕтерчĕç. Нимĕçсем килсе кĕриччен Дружковка хулинче 30.000 çын ытла пурăнатчĕ, халĕ, нимĕçсене куса кăларнă хыççăн, хулара мĕн пурĕ те 16.000 çынтан ытла мар. Нимĕçсен фашистла ирсĕрĕсемпе пуçкасакансем хулари нумай халăха асаплантарса вĕлерчĕç, пере-пере пăрахрĕç. Çамрăксене тата ÿссе çитнĕ çынсене нумайĕшне нимĕçсем Германие каторгăллă ĕçе хăваласа кайрĕç. Нимĕçсен оккупанчĕсем металтан тĕрлĕ япала тăвакан завода, кантăк заводне, 2 çĕвĕ фабрикине, 10 шкула, 2 больницăна, поликлиникăна, культура паркне, стадиона çунтарса е сирпĕнтерсе ячĕç, чиркĕве çаратса пĕтерчĕç те сирпĕнтерсе ячĕç. Гитлер ирсĕрĕсем хулара мĕн пурĕ 300 çурта ытла пĕтерсе тăкрĕç».

Акт çине çаксем алă пуснă: хула совечĕн председателĕ М. Соколов, совет депутачĕсем—Р. Дейнеко тата М. Городкова, Гавриловски приходри священник А. Середа, Е. Смирнова, Е. Зиновченко тата хулари ытти çынсем те.

ЧĂВАШ АÇСР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Чăваш АССР-ĕнчи торф промышленноçĕн уйрăмах палăрнă работникĕсене Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Хисеплĕ грамотипе наградăласси çинчен

1943 çулхи сезонра торф кăлармалли плана ăнăçлă тултарнăшăн тата ирттерсе тултарнăшăн Чăваш АССР-ĕнчи торф промышленноçĕн уйрăмах палăрнă çак работникĕсене Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Хисеплĕ грамотипе наградăлас:

1. Антонина Федоровна **Абаржовăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф турттаракан работницине.
2. Ирина Алексеевна **Алексеевăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн прокладчицине.
3. Нина Игнатьевна **Асмоловăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф турттаракан работницине.
4. Мария Васильевна **Васильевăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
5. Ольга Гавриловна **Гавриловăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф турттаракан работницине.
6. Анна Андреевна **Горбуновăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн кĕçĕн техникне.
7. Екатерина Кирсановна **Грудановăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф турттаракан работницине.
8. Мария Ивановна **Евлагевăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
9. Анастасия Ивановна **Ивановăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
10. Мария Ивановна **Ивановăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
11. Илья Степанович **Кадышева** — «Чувашлесзаг» трестĕн Елчĕкри леспромхозăн директорне.
12. Павел Кириллович **Кирилловă** — Шупашкарти торф предприятийĕн техникне.
13. Антонина Николаевна **Макаровăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
14. Марина Марковна **Марковăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн карьерщицине.
15. Татьяна Гавриловна **Матеровăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
16. Елена Сергеевна **Милинăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
17. Вера Никифоровна **Никифоровăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн кĕçĕн техникне.
18. Пелагея Федоровна **Ногаевăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
19. Екатерина Михайловна **Ортиковăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
20. Михаил Петрович **Перова** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн кĕçĕн техникне.
21. Фаврония Петровна **Петровăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн бригадирне-карьерщицине.
22. Ефим Мордухович **Розова** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн главнăй инженерне.
23. Матрена Карповна **Селивановăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф турттаракан работницине.
24. Лидия Семеновна **Семеновăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
25. Антонина Сергеевна **Смирновăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн бригадирне-карьерщицине.
26. Мария Ивановна **Смирновăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
27. Наталия Степановна **Степановăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
28. Татьяна Степановна **Степановăна** — Шупашкарти торф предприятийĕн торф касакан работницине.
29. Татьяна Михайловна **Трифоновăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф турттаракан работницине.
30. Григорий Антонович **Храмкова** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн директорне.
31. Анна Сергеевна **Яковлевăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.
32. Евгения Тимофеевна **Яшнугаловăна** — Çĕмĕрлери торф предприятийĕн торф касакан работницине.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ
З. АНДРЕЕВА.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн секретарĕн ĕçĕсене тăвакан ĕ А. ИЗМАЙЛОВ.

Шупашкар хули, 1943 çулхи октябрĕн 19-мĕшĕ.

Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен государственнăй секретарĕ Корделл Хэлл господин тата Великобританин ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕ Антони Иден господин Мускава килни

Октябрĕн 18-мĕшĕнче Мускава Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен Государственнăй секретарĕ Корделл Хэлл господин тата Великобританин ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕ Антони Иден господин çитнĕ.

К. Хэлл господинпа пĕрле çаксем килнĕ: Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен Совет Союзĕнчи çĕнĕ посолĕ В. Аверел Гарриман господин, Государственнăй департаментăн правасем тĕлĕшпе ĕçлекен консультанчĕ Грин Хэкворт господин, Государственнăй департаментăн политика тĕлĕшпе ĕçлекен советникĕ Джеймс С. Ден господин, генерал-майор Джон Р. Лин господин.

А. Иден господинпа пĕрле çаксем килнĕ: ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕн заместитель помощникĕ В. Стрэнг господин, оборона министрĕн штаб начальникĕ генерал-лейтенант Х. Л. Исмей господин.

Аэродромра Хэлл господинпа Иден господина тата вĕсемпе пĕрле килнĕ çынсене çаксем хирĕç тухса кĕтсе илнĕ: Ют çĕршыв ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ В. М. Молотов юлташ, Ют çĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕн заместителĕсем В. Г. Деканозовпа М. М. Литвинов юлташсем, Тулашри суту-илÿ Халăх Комиссарĕн заместителĕ М. С. Степанов юлташ, генерал-полковник Ф. И. Голиков, Мускав Хула Совечĕн Исполком Председателĕн заместителĕ М. А. Яснов юлташ, Мускав хулин коменданчĕ генерал-майор, К. Р. Синилов, НКИД-ăн ответлă сотрудникĕсем К. В. Новиков юлташ, Г. Н. Зарубин юлташ, Г. И. Фомин юлташ, Оборона Халăх Комиссарначĕн Тулашри сыхăну отделĕн начальникĕ генерал-майор В. Н. Евстигнеев кĕтсе илнĕ.

Аэродромра тата çаксем пулнă: Великобританин Совет Союзĕнчи посолĕ А. Кларк Керр господин, Канадăн Совет Союзĕнчи посланникĕ А. Дана Уилгресс господин, США-н Совет Союзĕнчи ĕçсен поверенăйĕ Максуэлл Гамильтон господин, Австралин ĕçсен поверенăйĕ Кейт Оффисер господин, Америкăпа Британи посольствисен членĕсем тата Великобританин çар миссийĕн членĕсем пулнă.

Аэродромра хисеплĕ хурал тăратнă. Аэродрома Великобританин, Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен тата Совет Союзĕн флагĕсемпе илемлетнĕ.

Пĕрлешÿллĕ Штатсен государственнăй секретарĕ Корделл Хэлл калани

Пĕрлехи ĕçре манăн çĕршывпа пĕрлешнĕ аслă çĕршывăн тĕп хулине —Мускава килни мана уйрăмах кăмăла каять. Эпĕ те, Ют çĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ Молотов господин США-на пынине ответлесе, ун патне килме пултартăм, унпа тата Иден господинпа тĕл пулса калаçассине савăнса кĕтсе тăратăп

Великобританин ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕ Антони Иден господин калани

Эпĕ тепĕр хут Мускава çак конференцие килĕшĕн тата пĕлтĕр Молотов г-н Лондона пынине ответлесе, ун патне килме пултарнăшăн питĕ телейлĕ. Эпĕ унпа тата Хэлл господинпа тĕл пулса калаçассине питĕ савăнса кĕтсе тăратăп

Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту

Йĕпреç вăрманпромхозĕн коллективĕ республикăри вăрманпромхозсен коллективĕсене ăмăртăва чĕнет

ЙĔПРЕÇ, октябрĕн 19-мĕшĕ. (Телефонпа). Кукта вăрманпромхозри стахановецсен слечĕ пулса иртрĕ. Слет вăрманпромхозăн 3-мĕш кварталти ĕç итогĕсене пăхса тухрĕ тата малашнехи задачăсене сÿсте-яврĕ. Слета пухăннă стахановецсем, фронтпа халăх хуçалăхне йывăç материалĕсем ытлăн-çитлĕн парса тăрас тесе, республикăри вăрманпромхозсен коллективĕсене ăмăртăва тухма чĕнчĕ.

Чĕнсе калаиничĕ Йĕпреç вăрманпромхозĕн коллективĕ хăй çине çакăн пек обязательствăсем илчĕ:

1) Чугун çул транспорчĕ валли вутă хатĕрлесе турттармалли 4-мĕш кварталти плана Октябрь уявĕ тĕлне 60 процент тултармалла.

2) Обоз хатĕрĕсем тăвас енĕпе 4-мĕш кварталти плана Октябрь уявĕ тĕлне тултармалла.

3) Экстракт тумалли вутă хатĕрлес тĕлĕшпе 4-мĕш кварталти плана Октябрь уявĕ тĕлне 60 процент тултармалла.

4) Октябрь уявĕччен Донец бассейнĕ валли плантан ирттерсе 5 вагон йывăç материалĕсем тиесе ямалла.

5) Ноябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне кĕрхунепе хĕллехи вăрман хатĕрлевĕн тапхăрне кĕме пур енĕпе те хатĕрленсе çитмелле.

6) Çулталăкри вăрман хатĕрлевĕн планне пур тĕлĕшпе те Конституци кунĕ тĕлне тултармалла.

7) Ĕç тухăçлăхне планпа палăртнинчен вăрман хатĕрленĕ çĕрте 10 процент, вăрман турттарнă çĕрте 20 процент ытларах ÿстермелле.

Слета пухăннă стахановецсем çакăнпа пĕрлех тата вăрманпромхоз коллективĕн ячĕпе Йĕпреç, Çĕрпÿ, Шупашкар районĕсенчи колхозсене ĕçпе турттăм вăйне плантан палăртнă чухлĕ тупса парассишĕн тата вăрман хатĕрлевĕн планне срокчен тултарассишĕн социализмлă ăмăрту пуçарса яма чĕнчĕç.

Слет Вăрнар вăрманпромхозĕн тата республикăри ытти вăрманпромхозсен коллективĕсене те социализмлă ăмăртăва тухма чĕнчĕ.

ФЕДОРОВ,
Вăрманпромхоз директорĕ;
БЕЛЬСКИЙ,
ВКП(б) Обкомĕн вăрманпромхозри парторгĕ.

„20 лет ЧАССР" пароход çинче

Шупашкар пристанĕнчи куçса çÿрекен Хĕрлĕ Ялава 5 уйăх ĕнтĕ „20 лет ЧАССР" пароход команди хăй аллинче тытса тăрать. Çак çитĕнĕве вăл навигаци ирттерме малтанах тĕплĕн хатĕрленсе тухса çукаçиччен тимлĕн ĕçленипе тунă. Навигаци пуçланаччен пароход валли çителĕклĕ таран вутă хатĕрленĕ, машинăсене пĕтĕмпех юсаса лартнă. Анчах çапах та пароход команди апрель уйăхĕнчи плана ăнăçлăн тултарайман. Мĕншĕн тесен пароход çинче культурăллă-массăллă ĕçе начар йĕркеленĕ пулнă, учет ĕçне кирлĕ пек туса пыман. Çак çитменлĕхсене пĕтерессишĕн команда çине тăрса ĕçлерĕ. Çапла вара май уйăхĕнче ăмăртура малти вырăна тухрĕ.

Халĕ пароход çинче ĕçлекенсем пурте пĕр-пĕринпе ăмăртаççĕ. Вĕсенчен чылайĕшĕсем стахановецсем. Сентябрь уйăхĕнчи плана пароход команди 118 процент тултарнă. Çав вăхăтрах 191 кубометр ытларах вутă перекетленĕ. Механик Ведин тата унăн помощникĕсем Тихонов, Егоров, кочегар Провоторов, матроссем Терентьев, Соломонов, Григорьев юлташсем питĕ тăрăшса ĕçлеççĕ.

Пароход команди, Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса, Хĕрлĕ ялава навигаци пĕтиччен хăйĕн аллинче тытса тăма сăмах пачĕ. Çакна пурнăçа кĕртес тесен, пароход çинче ĕçлекенсен татах та тимлĕнрех ĕçлемелле.

М. ИВАНОВ.

ВЦСПС-па ССР Союзĕн Апат-çимĕç промышленность Халăх Комиссариатĕнче

ВЦСПС-па ССР Союзĕн Апат-çимĕç промышленность Халăх Комиссариачĕ, Пĕтĕм союзри социализмлă ăмăртăвăн 1943 çулхи сентябрь уйăхĕнчи итогĕсене пăхса тухса, Шупашкарти табак фабрикине (директорĕ Чечеткин юлташ) иккĕмĕш преми пама йышăннă.

Фронтовой уйăхлăха çĕнтерӳллĕн вĕçлер!

Малта пыракан районсенчи колхозсем государствăна тырă парса татрĕç. ШУПАШКАР районĕ авăн çапса пĕтерчĕ. Ăмăртура малтисемпе танлашăр!

АГРОТЕХНИКА — ТУХĂÇЛĂ ТЫРПУЛ НИКĔÇĔ

Тухăçлă тырпул туса илес тесен, çĕре лайăх, çине тăрса çемçетес пулать. Çакна Кольцовкăри Сталин ячĕпе тăракан Ленин орденлĕ колхоз членĕсем лайăх ăнланаççĕ. Вĕсем кăçал, хăйсен уйхирĕсенче фронтри пек ĕçлесе, тухăçлă тырпул туса илчĕç. Çапла 700 гектар çинчен вăтам шутпа кашни гектартан çĕршер пăт тырă илнĕ. 3-мĕшпе 4-мĕш бригадăсен участокĕсенчи 35 гектар çинчен кашни гектар пуçне 130 пăт тырă илнĕ.

Мĕнле тунă-ха çав çитĕнĕве? Тухăçлă тырпул туса илме кирлĕ майсене эпир 1942-мĕш çултах хатĕрлерĕмĕр. Тырă акмалли пĕтĕм участока тарăнăн сухаласа кĕрхи çĕртме турăмăр. Çакă вара кăçалхи çулла çумăр пулман хушăра та тăпрара нӳрĕлĕх сыхласа хăварма пулăшрĕ. Çуркунне тулă акмалли участок çине хĕллехи вăхăтрах 100 лав таран лайăх çĕрнĕ тислĕк кăлартăмăр. Çураки ĕçĕсене агротехника кăтартнă пек кĕске срокра турăмăр.

Çуркунне акса хăварнă участоксене калча шăтсанах (хăшпĕр участоксенче калча шăтиччĕнех) сӳрелесе тухрăмăр. Çак ĕçе эпир пирвайхи хут турăмăр. Вăл пире нумай усă пачĕ. Сӳрелемен участоксенче пĕр гектар çинчен 17 центнер тулă илнĕ пулсан, сӳреленĕ участоксенче вара гектартан 22 центнер илнĕ.

Çуркунне акнă тырăсене сӳрелени çурхи нӳрĕлĕхе тăпрара тытса хăварма, çапла вара тухăçлă тырпул туса илме пулăшать. Çавăнпа та эпир çуркунне акнă тырăсене сӳрелес ĕçе республикăри пур колхозсем те тума тивĕçлĕ тесе шутлатпăр.

Кĕрхи тырăсен тухăçлăхне ӳстерессишĕн кĕрешӳ çуркунне пуçланать. Çураки пĕтернĕ хыççăнах эпир кĕрхи тырăсем акмалли çĕр участокĕсене çемçетме тытăнтăмăр. Мĕнпур çĕртме пуссине тислĕк тăкрăмăр. Кашни гектар пуçне 80 лавран кая мар тислĕк кăларнă. Çĕртме тунă участоксене çу каçиччĕнех таса тытрăмăр. Икĕ хутчен культиваци турăмăр.

Кĕрхи тырăсем акмалли çĕре акаччен 15 кун малтан татах кăпкатса тухрăмăр. Çапла вара кĕрхи ака ĕçĕсене срокчен вĕçлерĕмĕр. Пирĕн план тăрăх кĕракине 8 кун хушшинче туса пĕтермелле пулнă, эпир 7 кунта вĕçлерĕмĕр. Çапла кĕртыррисен калчисем юр çăвиччен нумай малтан шăтса лайăх ӳссе юлчĕç.

Агротехникăра пурнăçа кĕртме май килмен йывăр ĕçсем çук. Агротехникăна кашни колхоз ăнăçлăн пурнăçа кĕртме пултарать. Çав ĕçсене тусан вара эпир çĕршыва пуян тырпул пама пултаратпăр. Пирĕн Кольцовка колхозникĕсем халĕ килес çул татах та тухăçлăрах тырпул туса илессишĕн кĕрешеççĕ.

Е. ЕРЛАКОВА,
Кольцовкăри Сталин ячĕпе тăракан Ленин орденлĕ колхозăн агрономĕ.

Ӳкерчĕк çинче: Ишлей районĕнчи малта пыракан „Коммунист“ колхоз председателĕ К. Ф. Федоров юлташ.
Н. ДАНИЛОВ фото-ӳкерчĕкĕ.

Тырă нумай илеççĕ

ШАХАСАН. («Чăваш Коммуни» корр.). Тури Сурăмри «Заря» колхоз кăçал ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçлесе çитерчĕ. Уйхирти ĕçсене тĕрĕс йĕркелесе пынипе тата ĕç вăхăчĕпе туллин усă курса ĕçленипе, колхоз тырпулсене вăхăтра тата пĕр тăккаламасăр пухса кĕртрĕ. Ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçлес тата выльăх-чĕрлĕхсене хĕл каçарма хатĕрленсе çитес тĕлĕшпе пыракан фронтовой уйăхлăхра ĕçсем уйрăмах хăвăрт пулса пычĕç. Октябрĕн 18-мĕшĕ тĕлне колхоз авăн çапса пĕтерчĕ.

«Заря» колхоз кăçал нумай тырă туса илчĕ. Ыраш гектартан 14 центнер, урпа 23 центнер, çурхи тулă 21 центнер тухрĕ.

Кăçал колхозниксем ĕçкунĕ çине 2-шер килограмм ытларах тырпул илеççĕ. Фронтовик арăмĕ Кирякова Александра, виçĕ ача амăшĕ, колхозри пур ĕçсене хутшăнса ĕçлесе, 433 ĕçкунĕ тунă. Вăл кăçал 55 пăта яхăн тырă илет. Отечественнăй вăрçă инвалиĕ Петр Дмитриев колхозра бригадир пулса ĕçлет. Унăн çемьи 626 ĕçкунĕ тунă, вĕсем пĕр тонна та 252 килограмм тырă илеççĕ. Çавăн пекех хăйсем пĕччен ĕçлекен фронтовик арăмĕсем Дмитриева Еленăпа Ильина Анастасия та кăçал 200-шер ĕçкунĕ тунă, вĕсем те нумай тырă илеççĕ.

«Заря» колхоз государство умĕнчи парăмсене парса татнă. Фермăсем выльăхсене хĕл каçарма пĕтĕмĕшпех хатĕрленсе çитнĕ. Халĕ колхозра хĕрсех кĕрхи çĕртме тăваççĕ

С. АСЛАН.

Ĕçе тĕрĕс йĕркеленин тивлечĕ

Пирĕн районри колхозниксемпе колхозницăсем фронтпа тăван çĕршыва вăйлăн пулăшса тăрассишĕн кĕрешеççĕ. Март уйăхĕнче пулса иртнĕ республикăри канашлура Вăрнар районĕнчи малта пыракан колхозниксем пирĕн районри колхозниксене социализмлă ăмăртса ĕçлеме чĕнчĕç. Пирĕн колхозниксемпе колхозницăсем вĕсен чĕнĕвне савăнсах йышăнчĕç, çак чĕнӳ вĕсене кăçалхи ялхуçалăх ĕçĕсене организованно та хăвăрт туса ирттерме хушнине туйса илчĕç.

Вăрнарсем çуракине кăтартуллăн ирттерчĕç, пирĕн районри колхозсем ăмăртура каярах юлчĕç. ВКП(б) Чăваш Обкомĕпе ЧАССР Совнаркомĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ Ялавне эпир хамăр алăра хăварма пултараймарăмăр.

Тунă çитĕнӳсемпе пĕр сехетлĕхе те лăпланса лармалла мар. Кунран кун лайăхрах та хăвăртрах ĕçлемелле — çакă вăл социализмлă ăмăртăвăн тĕп йĕрки. Çакна эпир малаллахи ĕçсенче çирĕп шута илтĕмĕр, ответлăх пур колхозсенче те ӳсрĕ. Кая юлса пыракан колхозсемех лайăх ĕçлеме пуçларĕç.

Ялхуçалăх ĕçĕсене вĕçлемелли тата выльăх-чĕрлĕх фермисене хĕле хатĕрлесе çитермелли фронтовой уйăхлăхра районри колхозсем хушшинчи социализмлă ăмăрту татах та хĕрӳлленрех сарăлса кайрĕ. Октябрĕн 16-мĕшĕ тĕлне пирĕн районри колхозсем 1943 çулта государствăна тырă памалли плана чыслăн пурнăçларĕç, октябрĕн 20-мĕшĕ тĕлне авăн çапса пĕтерчĕç. Государствăна обязательнăй йĕркепе тырă памалли плана колхозсем çеç мар, районри единоличниксен хуçалăхĕсем те пĕтĕмĕшпех тултарчĕç. Çакăнпа пĕрлех район государствăна аш-какай памалли плана 112 процент тултарчĕ. Государствăна аш-какай, пахча-çимĕç парас тĕлĕшпе колхозсем çеç мар, колхозниксем те çĕршыв умĕнче парăмлă мар. Халĕ государствăна авансна 1944 çулшăн тырă парасси анлăн сарăлса пырать. Вăрнар районĕнчи Кольцовкăри Сталин ячĕпе хисепленекен колхозпа ăмăртса ĕçлесе, пирĕн районри Молотов ячĕпе хисепленекен колхоз государствăна 1944 çулшăн 251 центнер тырă пачĕ.

Уборка ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçлес тата государствăна хăвăртрах тырă парса татас ĕçре колхозсем пĕрпĕринпе ăмăртса, пĕр-пĕрне пулăшса ĕçлени пысăк вырăн йышăнчĕ. «Луга» колхоз государствăна тырă парас ĕçе авăн çапса ĕлкĕреймен пирки чарса пычĕ. Кӳршĕри «Туçа» колхоз членĕсем ку колхоза социализмлă пулăшу пачĕç. Вĕсем, хăйсен молотилкипе тата хăйсен çыннисемпе «Луга» колхоза пырса, авăн çапрĕç. Çавна пула «Луга» колхоз та кĕске вăхăтрах государство умĕнчи обязательствăсене парса татрĕ, авăн çапса пĕтерчĕ. «Трудовик», «Заря» колхозсенче туртăм вăйĕ çитмен пирки ĕçсем кая юлса пыратчĕç. «Урожай» колхоз вĕсене пулăшрĕ. «Заря» колхоза ялсоветĕнчи ытти колхозсем те тăтăшах пулăшса пычĕç. Çавăн пекех «КИМ» колхоза та район центрĕнчи работниксем ĕçрен пушаннă вăхăтра авăн çапма пулăшрĕç. Ĕнер унта юлашки çĕмелсене çапса пĕтерчĕç. Çавăн пекех Иккассинчи «Майăн 1-мĕшĕ» колхоз та авăн çапса пĕтерчĕ. Ку колхоз районри чи пысăкки. Авăн çапас енĕпе вăл пĕтех те кая юлнăччĕ. Анчах эпир ăна вăхăтра пулăшрăмăр. Колхоз халĕ пур ĕçсене те вĕçлерĕ, государствăна аванс шучĕпе 1944 çулшăн 230 центнер тырă пачĕ.

Ялхуçалăх ĕçĕсене вĕçлемелли тата выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленмелли фронтовой уйăхлăх пĕтиччен пилĕк кун кăна юлчĕ. Çак кунсенче пирĕн районри колхозсем кĕрхи çĕртме туса пĕтерме тăрăшаççĕ. Октябрĕн 19-мĕшĕ тĕлне район кĕрхи çĕртме тумалли çулталăкри плана 75 процент тултарнă. Кĕрхи çĕртме тăвас ĕçĕн хăвăртлăхне татах ӳстерсе, çитес 5 кун хушшинче плана пĕтĕмĕшпех тултармалла.

Октябрĕн 15-мĕшĕнче районра обществăллă выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленсе çитнипе çитменнине пăхса тухас тĕлĕшпе государственнăй тĕрĕслӳ пуçланчĕ. Тĕрĕслӳ ирттерме районра 4 комисси тунă. Колхозсенчи фермăсен работникĕсем выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленес тĕлĕшпе хĕрӳллĕн ĕçлеççĕ. Паянхи кун тĕлне тĕрĕслӳ 20 колхозра пулса иртрĕ. Вĕсенчен 12 колхозĕ выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленсе çитнĕ.

Фронтовой уйăхлăхра хуçалăх çулĕнчи пур ĕçсене те тĕплĕн туса пĕтеретпĕр, ялхуçалăх машинисене типтерлĕн пуçтарса лартатпăр, вĕсене юсама тытăнатпăр. Выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма лайăх условисем туса паратпăр. Социализмлă ăмăртура вăрнарсенчен пĕр утăм та юлар мар!

В. КАРАУШЕВ,
ВКП(б) Шупашкар райкомĕн секретарĕ.

Кашкăрсене пĕтерес пулать

КАЛИНИНО. Юлашки вăхăтра районра кашкăрсем йышлăн çӳре пуçларĕç. Вĕсем колхозсен выльăх-чĕрлĕхне пусаççĕ. Çак кунсенче Калинино ялсоветĕнчи «Первомайское», «Правда» колхозсен выльăх-чĕрлĕх фермисенче темиçешер сурăха кашкăрсем çĕмĕрсе кайнă. Ку колхозсенчи ферма заведующийĕсем выльăх-чĕрлĕхе тимлĕн сыхласа тăма кирли çинчен маннă. Ферма килкартийĕн, выльăх витисен алăкĕсемпе хапхисене хупмаççĕ, хурал çук.

Çавăн пекех «Коминтерн» колхозра та. Кунта 15 пуç сурăха кашкăрсем пусса кайнă. «Трактор» колхозра кашкăрсем пĕр тихана пĕтернĕ.

Колхозсен обществăллă выльăх-чĕрлĕхне, çавăн пекех колхозниксен ĕни-сурăххисене те инкекрен сыхламалла.

В. ЗАЙЦЕВ.

Ӳкерчĕк çинче: Вăрнар МТС-ĕн чи лайăх трактор бригадин бригадирĕ коммунист Гойдеряков юлташ. Унăн бригади трактор ĕçĕсен çулталăкри планне 148,6 процент тултарнă. Вăл халь хăйĕн машинисене юсама тытăннă.
А. ЛЕМБЕРГ фото-ӳкерчĕкĕ.

32 колхоз авăн çапса пĕтерчĕ

ЕТĔРНЕ, октябрĕн 18-мĕшĕ. (Телефонпа). Ялхуçалăх ĕçĕсене вĕçлемелли фронтовой уйăхлăха хутшăнса, пирĕн районри колхозсем пурте авăна октябрĕн 20-мĕшĕ тĕлне çапса пĕтерме обязательство илчĕç. Çак обязательствăна вăхăтра чыслăн пурнăçа кĕртес шутпа колхозсенче социализмлă ăмăрту вăйлăн сарăлчĕ, колхозниксемпе колхозницăсем кашни икшер-виçшер çыншăн ĕçлеме тытăнчĕç. Çавăн пекех колхозсенчи агитаторсем те массăллă ăнлантарулă ĕçе тĕпренех лайăхлатрĕç. Кунне-çĕрне пĕлмесĕр тăрăшса ĕçлекен колхозниксене вĕсем фронтри хыпарсене ăнлантарса параççĕ. Çакă вăл татах та тимлĕрех, тухăçлăрах ĕçлеме пулăшать, дисциплинăна çирĕплетет. Район авăн çапмалли графика кашни пилĕккунлăхра пекех пурнăçласа пычĕ. Октябрĕн 10-мĕшĕпе 15-мĕшĕ хушшинче, акă, колхозсем 1.327 гектар тыррине çапса пуçтарчĕ. Районри 51 колхозран 32-шĕ авăн çапса пĕтерчĕ.

Октябрĕн 15-мĕшĕнчен пуçласа районри пур молотилкăсемпе комбайнсене те авăн çапса пĕтермен колхозсене куçарнă. Хальхи вăхăтра юлашки 21 колхозра авăна кунĕн-çĕрĕн çапаççĕ. Киров ячĕпе тăракан колхоз тата ытти хăшпĕр колхозсем те фронтовой уйăхлăхăн малтанхи кунĕсенче графика пурнăçласа пыраймастчĕç. Халĕ кашни колхозра пекех авăн çапмалли кулленхи график пурнăçланса пырать, октябрĕн 20-мĕшĕ тĕлне районри пур колхозсем те авăн çапса пĕтереççĕ.

И. ЛЕПЕШКИН,
райçĕрĕç пайĕн главнăй агрономĕ.

Çĕнтерӳшĕн!

Хĕрлĕ кĕтесре — колхоз чĕçĕсен мастерĕн Николай Савельевăн портречĕ. Тăван çĕршыв умне хăрушă кунсем тухса тăрсан, вăл аллине винтовка илнĕ те тăван Уравăш ялне, хăйĕн тăван килне, çемьине, колхоз пуянлăхне — эпир чи çывăх та хаклă сăмахпа чĕнекен Тăван çĕршыва хӳтĕлеме тухса кайнă.

Унта вăл кĕрешӳĕн аслă та йывăр çулне çил-тăманпа çăмăр витĕр, вутпа металл çил-тăвăлĕ витĕр утса тухнă, пĕр яла ирĕке кăларнă чухне геройла вилĕмпе вилнĕ.

Çакăн çинчен тăван Уравăша хыпар çитсен, колхозниксем хăйсенчен хăйсем çапла ыйтнă:

— Хамăра тăшманран хӳтĕлекенсене пулăшас тесе мĕн тума пултарнине йăлтах тăватпăр-и-ха эпир?

— Фронтран таврăнакансене мĕнле ответ парăпăр? Вĕсен кĕрешӳ вучĕпе писĕхнĕ, юнпа çăвăннă пичĕсем çине мĕнле куçпа пăхăпăр?

Çав кунсенче вĕсем çапла йышăннă: пирĕн чи паха ответ вăл — пысăк тухăçлă тырпул çитĕнтерни, тăван çĕршыв умĕнчи парăмсене срокчен парса татни пулĕ. Фронтри пек, хамăршăн çеç мар, фронта кайнă юлташсемшĕн те ĕçлемелле.

Çакă вăл иртнĕ кĕркунне пулнă. Ун чухне шăпах çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешӳ пуçланнă.

Кĕрхи çĕртмене ир туса хăварнă. Çĕре нумай имçам панă. Çуртыррисем акмалли çĕре лайăх хатĕрленĕ, çавна пула çуракине 8 кун хушшинче туса ирттернĕ. Апрелĕн 28-мĕшĕ тĕлне хирте акăнман çĕр пĕр пусăм та юлман, майăн 5-мĕшĕ тĕлне вара ир пулакан çĕрулми лартса хăварнă.

Колхозниксем кун пек пуласса кĕтменччĕ. Çĕрулмине ир лартса хăварни вĕсене кăçалхи июлĕн 27-мĕшĕ тĕлне государствăна çĕрулми парса татма май пачĕ. Кам государствăна çĕрулми ирттерех çитĕнтерсе парать, государство ăна çăмăллăхсем парать. Çĕрулми икĕ пăт вырăнне пĕр пăт анчах памалла. Икĕ хут сахалтарах! Ирхи пахча-çимĕçсем пани государствăна та усăллăрах, колхоза та усăллă: ĕçкунĕсем çине ытларах çимĕç валеççе пама пулать, обществăллă выльăх-чĕрлĕхе çитермелли фонда çĕрулми ытларах хывма та май пур.

Кунсăр пуçне колхоз государствăна хăй ирĕкĕпе 5,5 тонна çĕрулми сутнă, Калинин облаçĕнчи колхозниксене парне шучĕпе пĕр вагон тиесе ăсатнă. Çакна пула уборка валли ĕç вăйĕ чылай пушанчĕ.

Утăсене те ирех, чечеке ларнă вăхăтрах, çулса пуçтарнă. Утти вара лайăх пулчĕ, кĕрхи тырăсем акмалли анасем те вăхăтра пушанчĕç. Каллех уборка валли ĕç вăйĕ ирĕкленчĕ.

Çăмăрлă, йĕпе-сапаллă çанталăк тăчĕ пулин те, вĕсем ыраша ăвăс пек пулса çитнĕ вăхăтра вырма пуçланă. Вĕсем çавăн пек вырса ыраш акнă лаптăкăн 70 процентне пухса кĕртнĕ. Ыраш пĕтĕм талккăшĕпех писсе çитсен, вĕсем ăна çĕрле те вырнă. Уйрăмах комсомолецсен Судуков ертсе пыракан бригади чапа тухнă. Нина Яковлева, Мария Авакумова тата Анна Якимова ертсе пынипе, 18 комсомолец 6 кун, 6 çĕр хушши пĕр татăлмасăр хирте ĕçленĕ. Çапла вара, вĕсем талăкра пĕр комбайнран та ытларах вырса пуçтарнă. Тăватă кун хушшинче вĕсем 12 кĕрепleллĕ çавапа 60 гектар çулнă.

Ӳкерчĕк çинче: колхоз председателĕ Я. В. Васильев юлташ.
А. ЛЕМБЕРГ фото-ӳкерчĕкĕ.

Хăвăртрах авăн çапма пуçлас тесе, вĕсем уйрăм бригада тунă. Çав бригада кĕлте те кӳнĕ, государствăна тырă та турттарнă. Çапла ĕçленипе вĕсем государствăна тырă памалли плана пурнăçа кĕртнине асăрхаса та юлайман. Уяр çанталăкра кăнтăрла вырнă, каçхине—кĕлте турттарнă. Мария Орлова виçĕ çыншăн ĕçленĕ. Вăл хатĕрлев пунктне талăкра 3,5 центнер тырă леçес вырăнне 12-шер центнер леçнĕ. Ана çакăн пек хастар ĕçленĕшĕн хушса тӳлеме пуçланă. Ĕç нормине ирттерсе тултарнă ытти колхозниксене те ĕçшĕн хушса тӳленĕ.

Авăн çапас ĕç нихçан та кăçалхи пек йĕркеллĕ иртмен. Колхозниксем трактористсемпе малтанах калаçса татăлнă: трактора юсанă чухне колхозниксем урăх ĕç тунă. Çапла вара çынсем пĕрре те ĕçсĕр тăман. Авăн çапмалли нормăна ик-виçĕ хут ирттерсе тултарнă. Трактористка Таисия Ильина тата машинист Петр Иванов «БДО—34» молотилкăпа сменăра 320—330-шар центнер çапнă, планпа 80 центнер çапмалла пулнă.

Сентябрĕн малтанхи кунĕсенчех колхоз авăн çапса пĕтернĕ, сентябрĕн 15-мĕшĕнче вара государствăна тырă парса татнă.

Анчах ĕç пĕр минутăлăха та чарăнман. Колхозниксем кунĕн-çĕрĕн çине тăрса ĕçленĕ, çитес çул каллех вăйлă тырпул çитĕнтермелли шанчăклă никĕсе хывнă. Август уйăхĕнче кĕрхи тырăсене акса пĕтернĕ. Çак ĕçсенче уйрăмах А. Макаров тракторист чапа тухнă. Вăл газогенераторнăй тракторпа 76 гектар сухаланă, пĕр шăйрăк та хăварман.

Çĕртме тумалли плана пĕтĕмĕшпех тултарнă. Çĕртме усăлли çинчен колхозниксем лайăх пĕлеççĕ. Çĕртме туса хăварнă лаптăксенчен кăçал вĕсем кашни гектартан вăтам шутпа çĕршер пăт тырă туса илчĕç, урпа вара—130-шар пăт тухрĕ. Çакă вăл чăннипех те вăрçă вăхăтĕнчи вăйлă тырпул!

Çĕртме тунипе ĕçсем пĕтмеççĕ-ха. Çĕре имçам парас пулать. Колхозниксем çĕртме тунă анасем çине 3.000 лав ытла тислĕк кăларнă. Кашни колхозник хăйĕн килĕнчен хире 30-шар лав тислĕк тăкнă.

Халĕ хĕрсех вăрлăх сортлаççĕ. Вера Ольхова, вăрлăх сортласа, виçĕ кун хушшинчех 28 ĕçкунĕ тунă. Вăрлăхлăх тасатнă тырра колхоз амбарне хывнă.

Çакăн пек ĕçлерĕç кăçал Вăрнар районĕнчи Уравăш колхозникĕсем. Ылханлă тăшмана хăвăртрах аркатса тăкас, тăван çĕршывпа фронта ытларах та ытларах тырпул, аш-какай, сĕт-çу парас туйăмпа, ялхуçалăх ĕçĕсене вĕçлени çинчен, государство умĕнчи парăмсене татни çинчен Сталин юлташа пуринчен малтан рапорт пама тивĕçлĕх илессишĕн кĕрешес туйăмпа çунса тăни колхозниксемпе колхозницăсене ĕçре çĕнĕ вăйхал панă, вĕсен çĕнтерӳшĕн кĕрешес шухăш-кăмăлĕсене ӳстернĕ. Вĕсем тума май çук пек туйăнакан ĕçсенех пурнăçа кĕртнĕ.

Колхозниксем фронтовиксемпе хăюллăн калаçма пултараççĕ. Вĕсем хăйсен сăмахне пурнăçа кĕртнĕ. Вăйлă тырпул туса илнĕ, ялхуçалăх çулĕнчи ĕçсене пурне те вĕçленĕ, государство умĕнчи парăмсене татнă, колхозри тивĕçлĕ фондсене тунă. Кунсăр пуçне 1944 çулшăн аванс шучĕпе 50 центнер натуроплата тӳленĕ, çитес çулхи аш-какай обязательствисемшĕн 40 пуç сысна леçсе панă.

— Эпир 1944 çулшăн аш-какай памалли плана çитес кунсенчех пурнăçлатпăр,—тет колхоз председателĕ Васильев юлташ.

Çакăн пек кĕрешеççĕ Уравăш колхозникĕсем çĕнтерӳшĕн.

Мих. КАЗАКОВ.
Вăрнар районĕнчи Уравăшри «Майăн 1-мĕшĕ» колхоз.

Выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленсе çитнине тĕрĕслемелли икэрнелĕх

ĂШĂ ТА ÇУТĂ ВИТЕСЕМ ХĂТĔР

ЕЛЧĔК, октябрĕн 18-мĕшĕ. (Телефонпа). Колхозăн обществăллă выльăх-чĕрлĕхне йышлăн ĕрчетсе пырассишĕн пирĕн колхозниксем çулсеренех тимлĕн тăрăшаççĕ. Кăçал та, акă, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли государство планне ирттерсе пурнăçларăмăр. Колхоз фермисенче халĕ пирĕн 130 лаша, 148 пуç мăйракаллă шултăра выльăх, 120 сысна тата 180 пуç чăх-чĕп пур. Вĕсене хĕллехи вăхăтра лайăх тытса усрас тĕлĕшпе колхозниксем мĕн кирлине пурне те туса хатĕрлеме тăрăшрĕç.

Государствăна выльăх-чĕрлĕх продукчĕсем ытлăн-çитлĕн парса тăрас ĕçе эпир хамăр тумалли чыслă ĕç тесе шутлатпăр. Çак ответлă задачăна вăхăтра пурнăçлас тесе, пирĕн фермăсенче ĕçлекен юлташсем выльăхсен тухăçлăхне ӳстерме пĕтĕм вăйпа тăрăшаççĕ. Кăçал эпир государствăна сĕт-çу, аш-какай, çăм, тир, çăмарта тахçанах парса татнă. Вăрçă фронтĕнче Хĕрлĕ Çар пысăк çĕнтерӳсем туса пыни çине ответлесе, государствăна 1944 çулшăн та 3.500 литр сĕт, 20 центнер аш-какай тата 24 центнер тырă патăмăр.

Ĕнер, октябрĕн 17-мĕшĕнче, колхозра государство тĕрĕслевĕ пулса иртрĕ. Районăн, ялсоветăн, колхозăн тата выльăх-чĕрлĕх енĕпе ĕçлекен работниксен представителĕсенчен тăракан государство комиссийĕ колхоз выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленсе çитнине тĕрĕслесе тухрĕ.

Комисси фермăсенчи йĕркелĕхе тата выльăхсене хĕл каçарма мĕнле хатĕрленнине хытă тишкерчĕ. Тунă ĕçсене мухтарĕ, çитменлĕхсене витĕмлĕн палăртса пачĕ.

Ăшă та тутă çуртйĕрсем пирĕн колхозăн пур выльăхсем валли те çителĕклĕ таранах пур. Вĕсене пурне те юсанă, ăшă тытмалла тунă. Выльăх-чĕрлĕхсем валли çурт-йĕрсем тăвас енĕпе кăçал пирĕн ятарласа тунă бригада ĕçлерĕ. Çак бригада 180 сурăх валли çĕнĕ вите турĕ, ытти витесене те тĕплĕн юсарĕ.

Обществăллă выльăх-чĕрлĕхе тăрантарма апат-çимĕç пирĕн çителĕклĕ. 1.000 центнер утă, 500 центнер вика ути, 2.000 центнер çĕрулми тата ĕç лашисене норма тăрăх çитерсе тăмалăх сĕлĕ фермăсен заведующийĕ аллине актпа патăмăр. Фермăри выльăхсем валли эпир кăçал 190 тонна силос хывса хатĕрлерĕмĕр. Урпа, сĕлĕ, хуратул улăмĕпе арпа-пучахсене фермăсем çывăхне турттарса тирпейлесе хутăмăр.

Государство комиссийĕ пирĕн колхоз выльăхсене хĕл каçарма хатĕрленсе çитнĕ тесе йышăнчĕ.

В. ЗАЙЦЕВ,
Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз председателĕ.

Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕнчен

Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕ служба обязанноçĕсене пурнăçа кĕртнĕ вăхăтра инкек пулнипе завод директорĕ Иван Никитич **Мартынов**, ЦК ВКП(б) парторгĕ Александр Исаевич **Мазуренко**, завод инженерĕсем Сергей Константинович **Травин**, Игорь Иванович **Соснин** вилни тата постра вилнĕ юлташсен çемьисене тарăнăн хуйхăрни çинчен пĕлтереççĕ.

Ответлă редакторăн заместителĕ А. А. ЭСХЕЛЬ.

ЧĂВАШДРЕВПРОМСОЮЗА плановик-экономистсем, экономист-финансист, финанс отделĕн начальникĕ, бухгалтерсем, вăрман хатĕрлес ĕçе пĕлекен инженер, йывăç çурас ĕçĕ пĕлекен инженер, йывăç каскалас ĕçе пĕлекен инженер, пăс вăйĕ хуçалăхне пĕлекен инженер, çавăн пекех тата бухгалтер, плановик, статистик ĕçне вĕренес текен учениксем кирлĕ.
Çак адреспа ыйтса пĕлмелле: гор. Чебоксары, Заводская, 1 3—1

Канашри тата Вăрнарти кайăк-кĕшĕкпе çăмарта комбиначĕсенче ĕçлеме старши бухгалтерсем кирлĕ.
Хваттер пур.
Çак адрессемпе ыйтса пĕлмелле. гор. Чебоксары, Театральная, 1/5, Чувашпотребсоюз, отдел кадров; 2) гор. Канаш, яичноптичный комбинат: 3) пос. Вурнары, Яичноптичный комбинат. 2—1

Октябрь уйăхĕнче пирĕн пата ЛАША ПЫРСА КĔЧĔ. Паллисем: кĕсре, тĕсĕ—хура турă, хырси çинче шурă пăнчă, çамки çинче çăлтăр.
Çак адреспа ыйтса пĕлмелле: гор. Чебоксары, ер. Кошкино, Заводского сельсовета, Правление колхоза „Осоавиахим

ЧĂВАШ АССР СТАТИСТИКА УПРАВЛЕНИНЕ яланхи ĕçе служащисем кирлĕ: главнăй бухгалтер, экономистсем, статистиксем, машинистка.
Çак адреспа ыйтса пĕлмелле: гор. Чебоксары, Канашская, 18 (верхний этаж), отдел кадров. Телефон 2—15.
2—2.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати, ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн — 4—26, парти пурнăç пайĕн — 3—99, промышленноçпа ялхуçалăх пайĕн—5—31, издательство конторин—2—23